

МАЕСТРО

Розділ 1

Ти – моє чорне і біле

Доля.. . Яка вона? Барвиста, розмаїта, як веселка? Чи похмура і темна, як осіння ніч? У кожного своя доля. У кожного вона має свої особливі барви. Якось запитала я у своєї долі: «Яка ти, доле?». Почулося: «Складна...» А далі – тиша. Складна... Яка це? Спробую уявити. Моя доля – то моє життя. А життя моє – то сходишки. Ось я вгору, а ось вниз... Піднімаюсь по сходишках угору – радію; спотикаюсь, падаю – плачу, але піднімаюсь і йду далі. Так і в житті... Доля – це мій клавесин, де чергуються різні барви, - клавіші білі та чорні. Виконуючи соло своєї долі, перебираю їх: біла клавіша, чорна, біла, біла... Чую лише відголоски чарівної музики. Вона то весела, то сумна, то швидка, то повільна.. . Впливають мимоволі пісні душі: веселі - в мажорі, до болю сумні – в мінорі. Відтак усе сплітається в музику. Ця музика – моє життя. Піднімаючись сходишками, вибираючись усе вище і вище до вершини... Оглядаюсь униз і бачу свою першу сходишку, пригадую перші кроки, перші радощі, перші помилки... Якби - то знаття, що назад нема вороття...

Рік 2015-ий

2015 рік увійшов у їхнє життя спокійним, розміреним кроком. Позаду – 11 шкільних років, попереду – море планів та мрій. Останній рік навчання майже не залишив спогадів, окрім математичних формул, правил правопису, історичних фактів... Одним словом, те страшне слово «ЗНО» нарешті вписане чорним чорнилом у шкільний атестат рукою улюбленого класного керівника.

Школо, прощай! Університет, зустрічай! Це була мрія дитинства.

Університет 1 вересня нагадував вулик. Студенти знову зішлись до своїх аудиторій: несміливі та дещо розгублені першокурсники, зовсім дорослі, найрозумніші п'ятикурсники, що вже стояли на порозі самостійного життя, і навіть вчорашні першокурсники, а нині вже «поважні» другокурсники, залюбки давали настанови новачкам...

Але хай все буде по-порядку...

Тетяна – темноока красуня, з пишною та довгою чорною косою, що обвивала тендітну дівочу шию, неначе блискуча змія, студентка-першокурсниця філологічного факультету. Те, що дівчина обрала філологію, не було дивним хіба що для бабусі (до речі, теж філологині з багаторічним стажем), адже всі бачили юнку не ким інакше, як менеджером чи правознавцем. З раннього дитинства Тетяна виростала лідером, була старостою класу, головою Учнівської ради школи, а ще однокласницею, яка боронила і шибайголову Миколу, і несміливу руденьку Галинку, яка вміла не лише захопити ідеєю, але й довести її до кінця, у якої все горіло в руках. Одиначка в батька й матері, вона ніколи не хизувалася модним одягом чи вікендом в Парижі, а старанно вчилася та вирізнялася простотою і чесністю.

Чи то за відмінно складений тест з української мови, а чи з інших причин, але обрали Тетяну старостою групи. Отож, з першого дня її день був розписаний по хвиликах, а траєкторія руху складала і до гуртожитку, і до бібліотеки, і в деканат, і в ректорат... Дівчата-одногрупниці з перших днів полюбили свою старосту і називали її лагідно Тетянка.

Коли, здається, всі університетські справи були майже впорядковані, у групі з'явився ВІН – красень-філолог, хлопець Григорій. Не секрет, що серед різнобарв'я дівочих облич атлетична фігура юного мачо викликала справжнісінький фурор. Не зачепила вона лише Тетяну, тому що Грищик (так почали називати юнака дівчата) був не місцевим і в усьому покладався на свою старосту. Отож, траєкторія руху Тетяни знову потягнулася і до гуртожитку, і до бібліотеки, і до деканату, і до ректорату...

Минули два місяці навчання і для першокурсників організували свято – посвяту в студенти. Оскільки в природі витав дух бабиного літа, Тетяна запросила однокурсників до себе в гори.

Карпати зачарували молодь не лише багряно-жовтою палітрою, а й ніжним сонечком, запашним чаєм з калини, смачною грибною юшкою. Дівчата танцювали, стрибали через вогнище, сміялись, але коли почала танцювати Тетяна – всі неначе завмерли.

Її танець.. це був танець справжньої магії. Здавалося, в одну мить ожили всі карпатські духи: одні грали на флюярі, другі роздмухували багаття, ще інші складали руки в аркан... Дівочий стан вигинався на фоні яскравого багаття як символ життя та енергії.

Геть вибившись із сил, дівчина вклонилася глядачам і впала на чийсь руки. Ще мить – і їхні очі зустрілися. Можливо, дух лісу, зачарований танцем дівчини, захотів їй віддячити і покликав Амура зі стрілами, але в цю мить вона побачила його очі, немов уперше. Сині, неначе глибокі озерця, проникливі і лагідні, ці очі дивились у її чорні, неначе найчорніша ніч, очі..

Григорій – 18-літній студент філологічного факультету, атлет з фігурою Аполлона і очима небесної блакиті. Шовковисте волосся спадало легенькими хвилями на плечі, на щічках грали ямочки, а червоні вуста манили поцілунком. Та не лише красою вирізнявся юнак, але й глибоким розумом, неперевершеною харизмою, стриманістю, культурою. Вже на наступний день його появи на факультеті чи не вся жіноча половина була безтямно закохана. Одна пропонувала переклад з латині, інша пригощала свіжими піріжками, хтось пропонував екскурсію містом...Здається, лише одна Тетяна не підпала під його чари...до того самого вечора в рідних горах. Під небесними зорями їхні погляди зустрілися, ніби вперше...Зустрілися, щоб надалі йти разом, міцно взявшись за руки.

Грицько разом з сім'єю переїхали у Чернівці після того, коли батько отримав поранення. З перших днів АТО старший Безсмертний пішов на фронт. Військовий майор розумів, що потрібно боронити Україну від ворога, він не сприймав того,

що «зелені чоловічки» без бою забрали Крим, а тепер «націлились» на рідний Донбас. З діда-прадіда чоловіки роду Безсмертних були вояками. Жартували, що іншого ремесла їм не дано. Лише наймолодший з них, Григорій, вирішив змінити родове покликання і служити рідній мові. «Мова має значення, - повторював хлопець дідусеві та батькові, які не хотіли змиритись з вибором хлопця, - я теж буду служити рідній Україні і рідній мові, боронитиму її від ворогів, плекатиму її чистоту...»

Маріуполь – рідне місто Грицька – було ласим шматком для росіян, його часто обстрілювали, бомбили, намагались захопити. Тому, коли батька після поранення відрядили до Чернівців, сім'я вирішила бути разом. Таким чином корінний донецчанин розпочав навчання в західноукраїнському університеті.

Відтепер вони скрізь були разом – Григорій та Тетяна: на лекціях, на курсах парамедиків, на зборах волонтерів... Вона – смілива, рішуча, і Він – спокійний, далекоглядний. На перший погляд - дуже різні, насправді ж – єдине ціле :

Ти - моє чорне і біле!..

Ти - половина і ціле!..

Ти - є мій гріх і спокуса!..

Ти зачепив мою душу!..

Тихими вечорами, обійнявшись, Тетянка співала «їхню пісню», а Гриць грав на гітарі. О, він був справжнім «гітарним магом», він був її **МАЕСТРО**.

Пересвідчившись у справжніх почуттях один до одного, молоді люди вирішили познайомитись з батьками. Першим до себе запросив Тетяну Григорій. Молоді дівчина одразу припала до душі старшому Безсмертному . «Ось тепер мені легше на душі, бо передаю тебе у надійні руки», - жартував батько. Коли ж пара поїхала до рідного села Тетянки, сталося дещо дивне. Батько, який завжди і у всьому підтримував дочку, не прийняв майбутнього зятя. Ні, на перший погляд все було ідеально: смачні шашлики, екскурсія на полонину. Тільки ввечері він дорікнув матері:

- І навіщо їй той москаль? Хіба в нас мало гарних хлопців? Хіба він тямитиме в нашому бізнесі?

- Олексю, не перебільшуй. По-перше, він не москаль. Маріуполь – це українське місто, місто святої Марії. Ти тільки прислухайся, яка в нього гарна українська мова. Не може людина з поганою душею так палко любити рідну мову. А по-друге, наша Тетянка хіба не помічниця тобі? Та вона вже тепер такий сир варить, що хоч на Європу відправляй.

- Отож – бо, казав я: хай вступає на економічний, але ж ви з мамою затягли свої: хай обирає те, що їй до душі. Одними віршами ситий не будеш.

- Олексійку, серце моє, Тетянка зробила свій вибір: і в професії, і в коханні. Будь ласка, не супереч їй, бо, як кажуть, від долі не втечеш. Не руйнуймо те, що вона будує своїми руками...

- Ти права, моя дорога дружино, хай буде все так, як є...

Півтора року проминуло швидко. У двері постукав 2017-ий.

Після зимових канікул у 202-ій групі з'явилася нова студентка. Її звали Настя. Синьоока білявка з ніжними ямочками на щічках та голосочком-дзвіночком. Зовсім недавно Настя осиротіла. У рідному місті Запоріжжі однієї ночі на їхній будинок впала ворожа ракета. Ворожі ЗМІ смакували подією і повідомляли, що знищили військовий склад боєприпасів, але Настя знала, що це брехня. Військовий склад боєприпасів – це тато – лікар, який працював у шпиталі та лікував поранених бійців, чи мама – хореограф, яка вчила дітей прекрасному, чи, може, сусід – дядя Боря, який пересувався в інвалідному візку, чи однокласник Максимко, який так мріяв будувати кораблі??? Осиротівшу Настю взяла до себе мамина сестра – тітка Марійка. Родина намагалась всіляко заглушити біль у душі племінниці щирим словом і доброю порадою, але Настине серце було настільки зболене і зранене, що хотілось лише спокою та згадок.

Побачивши велич університету, очі дівчини вперше заблищали. «Я хочу тут навчатися», - промовила, і вже наступного дня переступила поріг філологічного факультету.

Всі - і студенти, і викладачі – звернули увагу на надзвичайну схожість Гриця та Насті. Їх можна було прийняти за близнюків: і за зовнішністю, і за характером. Однак, ці двоє ніколи не залишались наодинці, не спілкувались, навіть не розмовляли між собою.

Для всіх все було, як раніше. Для всіх, лише не для Гриця та Насті. Перший погляд першої хвилини їхнього знайомства – це був вибух! Вибух почуттів, вибух шаленої пристрасті, вибух безумства – вибух кохання. Він не дозволяв жити, не дозволяв дихати, не дозволяв мріяти. Вони обоє були занадто «правильними», щоби піти проти правил. Гриць щосили тамував почуття, щоб не зранити Тетянку, а Настя навіть не сміла глянути в бік хлопця, щоб не зробити їм боляче...

Як не дивно, але першою це відчула Тетяна. Вона дивилась в очі коханого, але вже не бачила тієї глибини, як раніше. Ні, він був таким, як завжди: турботливим, ніжним, але він вже не належав їй...

Суботньої днини «есемеску» отримали Гриць і Настя: «Чекаю в кафе о третій...». Вона замовила каву, тістечка, готувалась до розмови...

Боляче! Боляче! Боляче! Як боляче відпускати своє кохання...

Двері відчинились, і вперше Грицько та Настя зайшли разом.

- Я не буду говорити довго, інакше передумаю, - почала Тетяна, але голос зрадливо дрижав. – Я думала...я дуже довго думала.. ви...ви кохаєте один одного...Грицю, дорогий мій МАЕСТРО, ми зіграли свій концерт...Я відпускаю тебе...Настко, синьоока Настко, люби його так, як любила я...бережіть своє кохання...пронесіть його крізь все життя...прощай, мій дорогий МАЕСТРО...

На другий день Тетяна взяла академвідпустку та переїхала до рідного села, а ще через рік перевелась на заочне відділення економічного факультету. Ніхто, крім найкращої подруги Оленки, не розумів її вчинку.

...А в новенькій колисці гойдався маленький хлопчик з чорним, як темна ніч, волосячком, та оченятами, повними небесної глибини...

Розділ 2

У війни не жіноче обличчя

Рік 2022-ий

Ніч 24 лютого Тетяна зустріла в Німеччині. Вчора був підписаний важливий контракт, згідно якого карпатський полонинський сир тепер буде продаватись на прилавках німецьких магазинів. «Як би тато зрадив...», - подумки тішилась дівчина, споглядаючи, чим «хизується» німецький іграшковий ринок. Ще одне важливе завдання: купити іграшку для синочка Грицика. Очі розбігалися від розмаїття машинок, пістолетів, конструкторів, але її погляд зупинився на іграшкових цимбалах. Грицик у свої неповних чотири роки обоженював музичні інструменти. Ото вже зрадіє!

Її збудив надзвичайно ранній мамин дзвінок. У голосі – неспокій і розгубленість: «Доню, повертайся скоріш, у нас війна». Про те, що назріває воєнний конфлікт з росією, останнім часом говорили багато, але мало хто вірив, що «брат» піде на брата.

На кордоні були страшенні черги. Але не в бік України, а з України. Переважно чоловіки...Це дуже здивувало Тетяну. Так і хотілось крикнути: «Ви куди? А хто рятуватиме країну? Невже повториться кримська ситуація з зеленими чоловічками?»

Черги були і в Україні. Біля банків, аптек, продуктових магазинів юрмилися люди, забираючи останнє. А ще – в повітрі витав інший вітер, інший дух. Це був дух війни.

Ступивши на поріг рідної хати, Тетяна вже знала, яким буде її наступний крок.

- Доню, забудь про це! Збирай малого і повертайся в Германію. Ми з дідусем та бабусею залишимося у рідній хаті. Якби тато був живий, він ніколи би не дозволив тобі це зробити!

- Якби тато був живий, він би підтримав мене...Мамо, я бачила обличчя тих чоловіків, які втікали. З такими очима ми не зупинимо ворога. Не сьогодні-завтра він прийде до нашого будинку, він знищить Україну та українців. Я маю курси парамедиків. Я потрібна там...

- У тебе є син. Не думаєш про себе, подумай про дитину!

- Я маю захистити дитину! Свою дитину! За мене це не зробить ніхто інший...Кожен батько і кожна мати має захистити СВОЮ дитину!

- Батько Грицика досі не знає про його існування. Тепер ти мусиш йому про це розказати!

- Розкажу, мамо...тепер розкажу...обов'язково...

Прощалися швидко, без слів, лише міцно обійнявшись:

- Бережи себе...
- Бережіть себе...

Черга біля військкомату була великою. Переважно чоловіки. Стало спокійніше на душі: є патріоти, є смільчаки. Все буде добре! Все буде Україна!

Її не хотіли відправляти на фронт (занадто юна дівчина), але професійних парамедиків було обмаль, тому вже за два тижні Тетяна робила свій перший виїзд з бригадою парамедиків на сході України. Вона ніколи не бувала у цих краях, а розпізнавальні знаки населених пунктів були зняті, тому трималася біля місцевого лікаря Тимофія. Такий же юний, вчорашній випускник медичного університету, лікар-хірург, якого за направленням скерували в рідну Волноваху, тепер не спав ні вночі, ні вдень, надаючи допомогу пораненим.

Донецький край перетворився на справжнє пекло, тому бригаду парамедиків перекинули до Білгорода, на околиці Маріуполя.

Маріуполь... Це доля? Всі ці роки вона гнала від себе спогади про Григорія. Лише жила думкою, що він щасливий... І ось тепер війна привела її до цього міста. Згадала, як захоплено розповідав Гриць про драмтеатр, про «Азовсталь», про море... Обіцяв познайомити з рідним містом... обіцяв...

- Тетянко, збирайся, нам треба забрати поранених. Цієї ночі знову було пекло. На щастя, Маестро скинув «інфу», як безпечно дістатись до лівого берега.

- Маестро? Який ще Маестро? Яку «інфу»?

- Так ти ж не знаєш. Кажуть, що кожне місто має свого Ангела-охоронця. У Маріуполя – це, мабуть, Маестро, - посміхнувся Тимоша і продовжив: - Хто такий Маестро не знає ніхто. Одні кажуть, що вчитель, інші – що музикант, але саме він очолив маріупольське підпілля. Вони допомагають ЗСУ, парамедикам, вказують безпечні локації, роблять засідки ворогам, допомагають місцевим мешканцям виїхати з міста... Одним словом, справжні патріоти. Головний серед них – Маестро. Окупанти вже організували на нього справжнє полювання: за живого Маестро обіцяють 100 тисяч доларів! Уявляєш?

Тетяна слухала Тимофія і її серце починало шалено битися:

- Ти кажеш Маестро. Яке його справжнє ім'я?
- Кажу ж тобі, ніхто не знає. Маестро і все.

Маесто... Маестро... Маестро... Так називала його лише вона. Невже це Григорій? Чи може збіг? Або доля? Тетяна думала, що зуміла заглушити в серці кохання до Григорія, але ,почувши лише одне слово, – Маестро – внизу живота знову затріпотіли метелики, а обличчя вкрив рум'янець...

...Маріуполь вмирав... Місто повністю оточене російськими військами, масовані авіаційні, артилерійські, ракетні удари сипались на голови цивільних жителів. Місто стогнало від вибухів, горіло у вогні, ридало плачем немовлят... У парамедиків не було жодної хвилини відпочинку.

Вже почало смеркати, коли до військового шпиталю на шаленій швидкості влетів автомобіль. Тетяна саме зробила останню перев'язку і вийшла на вулицю вдихнути ковток свіжого повітря.

- Допоможіть! Благаю... - на перший погляд якийсь безхатко: брудний, небритий – тримав на рукав жінку. Її голова безсило падала на його плече, руки звисали і здавалось, що жінка мертва.

- Швидше, швидше заносьте її до операційної! Тимофію, Тимошо, тут жінка, треба рятувати! Ми зробимо все можливе...

Коли Тетяна повернулась до чоловіка, на неї глянули очі. Його очі... Вона ніколи і ні з ким не сплутає ці очі: блакитні, глибокі, неначе два кришталеві озерця...

- Грицику, Маестро, ти?

- Я, Тетяно... Пробач... якщо зможеш... Настка вмирає... Її тримали в полоні. Два тижні в пекельному полоні... Лише сьогодні я зміг її врятувати... Благаю, допоможи! – сказав - і зник, неначе привид...

Операція була довгою, не вистачало потрібних ліків. Але Тимофій та Тетяна робили все можливе, щоб врятувати життя молодій дівчині. Вердикт лікаря був невтішний: у неї розпочався сепсис. Пізно...

- Тимофійчику, благаю, врятуй Настю. Це дружина Маестро, того Маестро, який стільки разів допомагав нам!

- Тетяно, я не Бог. Я зробив усе, що зміг... Ти бачила, що рани несумісні з життям. Її катували. Досі я не бачив такої жорстокості. Тим більше по відношенню до жінки...

Коли наступного ранку Настя прийшла до себе, її руку тримала Тетяна.

- Таню, Тетяно, це ти? – ледь прошепотіла жінка.

- Ти ще дуже слабка, Настусю, але все буде добре, - втішала.

- Я помираю, я відчуваю, як життя тікає з мене, - сльоза одна за другою покотилась по обличчі, - так важко помирати молодому... але я знаю. Це мій гріх... це моя розплата за щастя... я так завинила перед тобою... ми...

- Благаю, голубко, не картай себе. Я була щаслива від того, що щасливий він... я пробачила... давно пробачила...

- Я любила його... любила по-справжньому... до запаморочення в голові... шалено... пристрасно... пробач, що я розповідаю тобі про свої почуття... але... це кохання було вище мене...

- Я знаю, синьоока Настко, тому й відпустила...

- У нас росте дочка. Тетянка. Тетянка Безсмертна... я не знаю, де вона. Чи жива... Мати Гриця, Олена Петрівна, ховалась з нею в підвалі «Азовсталі». Якщо зможеш, знайди їх. Ти її впізнаєш одразу, нашу Тетянку, вона, як дві краплі води схожа на нашого Маестро....

І ще: поховай мені біля рідних, в Запоріжжі... щоб вільний вітер запорозьких порогів співав мені свою пісню... Пробач...

- Настко, я обіцяю знайти Вашу Тетянку. І познайомлю з братиком. З Грицьком Безсмертним-молодшим...

- У тебе є син? Гриць не знав...

- Я не казала...

- Він має про це знати. Син...Гриць так мріяв про сина...Ось номер. Про цей номер знають лише троє людей: я, Грицько та наш зв'язковий Михайло. Подзвони... Скажи... Гриць має про це знати...

Коли в короткі хвилини Настя приходила до себе, то розповідала про те, як вони з чоловіком організували підпілля. Він – місцевий, знав у місті чи не кожную вуличку, тому допомагали українським солдатам, як могли. Але серед своїх хтось став зрадником. Першою забрали її. Спочатку пропонували стати директором школи, перекваліфікуватись на російського словесника...А потім били: жорстоко, ціленаправлено. Мабуть, відбили нирки, бо самостійно повернутись вже не могла. Лежала, чекала смерті...Вибух...і його міцні руки, що піхопили та понесли рятувати...і його очі: блакитні, глибокі, немов два кришталеві озерця...

Тетяна, як і обіцяла Насті, на секретний номер надіслала фото сина. Підписала: твій син. Грицько Безсмертний. Бережи себе, наш МАЕСТРО.

Через три дні Насті не стало. Відійшла вона у сні тихо, як і прожила своє життя. Навіки закрились блакитні очі. Колись золотиста, а тепер геть посивіла, коса спадала на зранені груди...Спи спокійно, Настко...

Тетяна поставила перед собою ціль: знайти сім'ю Григорія та вивезти їх в Карпати, однак зробити це в умовах окупації було майже неможливо. Багато допомагав Тимофій. Він залучив знайомих волонтерів, друзів-медиків. Але йшов день за днем, а звісток не надходило. Маріуполь повністю перейшов до рук ворога, полонених «Азовсталців» взято у полонь, а мешканців Маріуполя, які ховались в підвалах заводу, або депортовано до росії, або передано у фільтраційні табори.

Одного дня зателефонував незнайомець. Він сказав Тетяні, що спробує вивезти Олену Петрівну та Тетянку. Але це дуже небезпечно і вартуватиме 10 тисяч доларів. Не вагаюсь, жінка погодилась. Знайомі попереджали, що так працюють шахраї, тому перечисляти гроші незнайомцям не варто. Однак, Тетяна готова була на все, лише б визволити з рук окупантів рідних Григорія.

Вона ще не знала, де візьме таку велику суму грошей, а незнайомець вже призначив місце зустріч: околиця Волновахи. Ризикуючи, Тетяна поїхала. Пів години – і вона справді побачила Олену Петрівну. За цей час вона дуже змінилася: постаріла, посивіла, з глибокою зажурою в очах. Поряд – маленьке, тендітне дівчатко з очима-озерцями та білявою голівкою, як дві краплі води схожа на Григорія. Тетянка.

- Ось Ваші родичі. Старайтесь якнайшвидше покинути місто. Скоро буде новий наступ. Прощайте.

- А гроші? Я змогла зібрати лише три тисячі. Ось...

- Я не торгую людським життям. За гроші написав, бо справді теперішня влада Маріуполя часто «продає» людей, дозволивши їм покинути місто. Ми змогли вирватись з кільця самотужки. Прощайте.

А потім були обійми і плач. Тетяна розповіла про долю Насті та Григорія. А ще – обіцяла якнайшвидше відправити Олену Петрівну та Тетянка до своєї матері.

Вже через тиждень перед воротами добротного гуцульського будинку зупинився військовий позашляховик.

- Доню моя, яке щастя, ти приїхала! Грицику, мама повернулась!

- Мамо, я не сама. Знайомся, це – Олена Петрівна – мама Григорія, а це – Тетянка – його дочка.

- Добрийдень, свахо, просимо до хати, дорогі гості.

Дорослі розмовляли, згадували, плакали. А діти – братик і сестричка – молодші Безсмертні грались на подвір'ї. І ніби не було цих 5 років розлуки, ніби не було війни...

На ранок Тетяна знову покидала рідний дім. Дві матері і двоє дітей навіть не просили залишитись, бо знали, що десь там, в далекому Маріуполі, жила часточка її душі – її Гриць... Тетяна відчувала, що вона потрібна зараз саме там, де життя і смерть йдуть поруч, де продовжує воювати її коханий...